

продуктивні, оскільки охоплюють вправи для зняття напруження м'язів, а також темпоритм — метод Станіславського, що відображає як швидкість, так і напруження дії, виконаної на сцені.

Але наріжним каменем акторської майстерності по праву можна вважати тренінг на розкріпачення. Заняття з подолання психологічних зажимів, які містять імпровізацію, дозволяють акторові побачити бар'єри, які заважають йому рости і розвиватися. Справжня емансипація лежить глибоко усередині. Хороший вчитель під час тренінгу допоможе акторові здобути цю внутрішню свободу, звільнитися від таких кліше акторської емансипації, як надмірна жестикуляція, надмірне самовираження і неприборкана мова.

Підсумовуючи, зазначу, що акторські тренінги та майстер-класи — це вузькоспеціальні заходи, але з довгостроковим ефектом. Завдяки тренуванням траєкторія кар'єри актора може сильно відрізнятись. Тренінги незамінні там, де потрібно розширити творчі горизонти, «прокачати» свої акторські дані. Це шлях від стимулу до стимулу, і ви не можете зійтися з нього.

I. O. Maщенко

РІЗНОВИДИ МАТЕРІАЛУ ДЛЯ НАПИСАННЯ СЦЕНАРІЮ МАСОВОГО ТЕАТРАЛІЗОВАНОГО ВИДОВИЩА

I. O. Mashchenko

VARIETIES OF MATERIAL FOR WRITING A SCRIPT FOR A MASS THEATRICAL PERFORMANCE

Сценарій — це літературна основа майбутнього театралізованого дійства, побудованого за законами драматургії. Так, сценарій, окрім авторських позначок (ремарок), складається з тексту, який втілюється через діалог/монолог персонажів або через слова ведучих або диктора. У масових театралізованих видовищах саме пошуковий матеріал, його різновиди, засоби фіксації та сценічне зображення є основою для формування та втілення художнього задуму сценаристів і режисерів. Тому постає питання щодо пошуку й аналізу різновидів сценарного матеріалу та його сценарного запису.

До драматургічної основи майбутнього театралізованого видовища слід віднести документальний, літературний та візуальний матеріал, який під час написання сценарію може використовуватися в оригіналі або видозмінюватися, або може бути лише складовою формування художнього задуму.

Одним із головних різновидів сценарного матеріалу є документальний. Основу його пошуку становлять тексти документів (акти, закони, постанови, положення), оригінали тексту інтерв'ю, сценаріїв, автобіографії, пісень, промов, афіші та програмки різного типу видовищ, рецензії; фотоматеріали та відеофрагменти з документальних фільмів, програм, кліпів, зустрічей або святкувань, домашній відео- та фотоархів з подіями або героями, про яких буде йти мова в сценарії; пам'ятки духовної та матеріальної культури сьогодення або минулого; репродукції або оригінали кращих зразків візуального та аудіального мистецтва. Підбір такого матеріалу може бути використаний сценаристом для формування задуму, розкриття тематики майбутнього театралізованого видовища, текстової складової сценарію або ремарок щодо музичного, візуального оформлення сценічної площини.

Не менш важливим різновидом сценарного матеріалу є задіяння літературної складової, в основі якої є писемність або письмо. До неї слід віднести фрагменти зі сценаріїв попередніх театралізованих видовищ за тематикою, вітання, запрошення, вірші та прозові фрагменти, тексти пісень, легенди, прислів'я, приказки, афоризми, тлумачення слів, які асоціюються з цією подією. Так, літературний матеріал, наприклад, фрагмент вірша, може бути використаний при формулюванні ідеї та її сценарної фіксації. Це свідчить про те, що віршований фрагмент може звучати з уст героїв/ведучих/диктора на початку святкування та в кульмінаційні моменти дійства, або бути візуально зафіксованим в оформленні сцени, запрошеннях, програмках дійства тощо.

Також до основних різновидів сценарного матеріалу слід віднести пошуки візуального ряду, який, у більшості випадків, є режисерським ВТІЛЕННЯМ масового театралізованого видовища. У режисерсько-сценарному практичному розумінні візуальний матеріал — це джерела, на основі яких вишукується символічний ряд усього театралізованого видовища. Такими першоосновами можуть стати картинки, абстракції, фото, світлова та кольорова семантика, об'єкти в арт-просторі, відео- та фотофрагменти із зафіксованими мізансценами втілених театралізованих видовищ, побідних за тематикою і жанром, зображення різних логотипів та аббревіатур тощо. Використання такого матеріалу найвне в ремарках, з подальшим модифікованим сценічним втіленням, або як розшифровка у створенні самого тексту сценарію. Слід наголосити на тому, що використання саме візуальних джерел може слугувати розкриттям надзавдання масового театралізованого видовища на сценічній площині, яке перед собою ставлять сценаристи та режисери.

Таким чином, різновидами матеріалу для написання сценарію масового театралізованого видовища є пошуки документального, літературного та візуального ряду. Він сценарно фіксується через авторські позначки (ремарки) та текст (діалог/монолог, слова ведучого або диктора). При залученні до драматургічної основи знайдений сценарний матеріал та його модифікації сприяють формуванню та втіленню художнього задуму на сценічній площині.

Д. О. Бєлий

О ТВОРЧЕСКИХ ОРИЕНТИРАХ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ Й. ГИРНЯКА ПОСЛЕ 1933 ГОДА

D. O. Bielyi

CREATIVE GUIDELINES IN YOSYP HIRNIAK'S ACTIVITIES AFTER 1933

Современное украинское театральное искусство несомненно должно стремиться к новациям, однако нельзя забывать, что всё новое безоговорочно содержит в себе частицы старого и по сути является его результатом. Непонимание, отвержение или игнорирование данного факта, а также нежелание изучать и анализировать опыт предыдущих поколений лишает творчество некоего подспорья, состоящего из генетического кода и ментального наследия, делая его неуникальным и неинтересным как явление в контексте национальной театральной школы.

Личность Йосифа Гирняка знакома немногим. Если о нём и упоминают, то чаще мельком и как о некоей составляющей чего-то более весомого, чем он